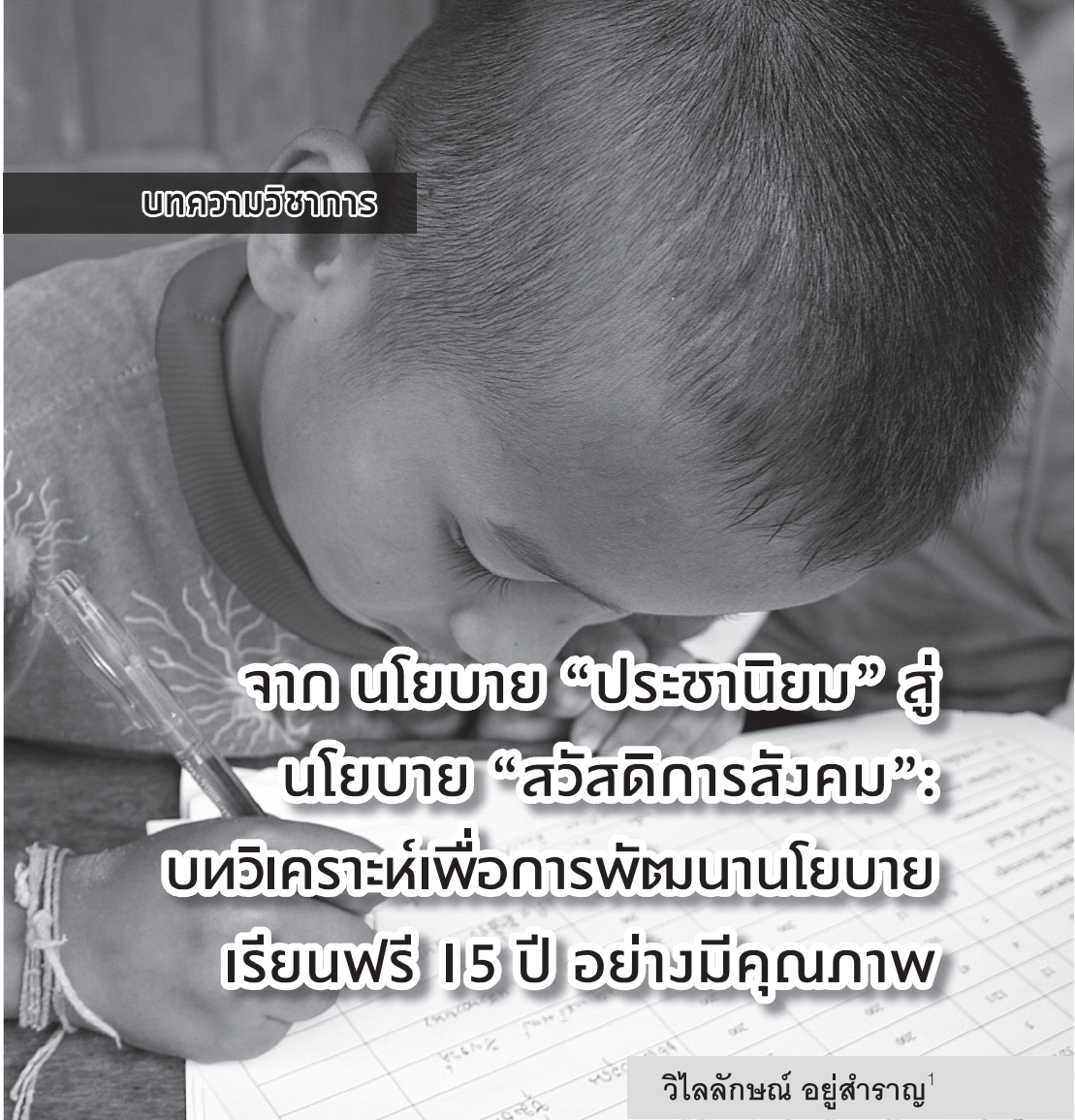

บทความวิชาการ

จาก นโยบาย “ประชานิยม” สู่ นโยบาย “สวัสดิการสังคม”: บทวิเคราะห์เพื่อการพัฒนา นโยบาย เรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ

วิไลลักษณ์ อยู่สำราญ¹

¹ นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะและการจัดการ
ภาครัฐ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ว่านโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ รวมทั้งสภาพปัญหาเมื่อนำนโยบายไปปฏิบัติ ตลอดจนแนวทางการพัฒนานโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ ที่วางอยู่บนฐานคิด “สวัสดิการสังคม” โดยพบว่า นโยบายเรียนฟรี 12 ปี เริ่มขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2551 ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ในปีต่อมา รัฐบาลมีนโยบายขยายการเรียนฟรีจากเดิม 12 ปี เป็น 15 ปี ตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย รวมทั้งสายอาชีพ ซึ่งให้ความสำคัญกับสร้างและขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานแก่เด็ก เยาวชน และประชาชน อย่างมีคุณภาพและมาตรฐาน ตลอดจนเพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายของพ่อแม่และผู้ปกครอง เมื่อพิจารณาการบรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบายฯ อาจกล่าวได้ว่านโยบายฯ ดังกล่าวยังไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ในลักษณะ “ถ้วนหน้า” ตามเป้าหมายและงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุน แต่ก็ทำให้การศึกษาของไทยยกระดับขึ้นในส่วนของอัตราการเข้าเรียนและลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา แต่ยังประสบปัญหาอย่างมากในเรื่องคุณภาพทางการศึกษา ภาระค่าใช้จ่ายด้านการศึกษา รวมทั้งรายได้จากการทำงานเมื่อสำเร็จการศึกษา สำหรับสภาพปัญหาเมื่อนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพไปปฏิบัติ นั้น มี 3 ประเด็น ได้แก่ ด้านการสื่อสารประชาสัมพันธ์ ด้านบุคลากร และด้านการเงิน ส่วนข้อเสนอแนะที่นำไปสู่การพัฒนานโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ ที่วางอยู่บนฐานคิด “สวัสดิการสังคม” ต้องให้ความสำคัญกับองค์ประกอบด้านการเงินและงบประมาณ ด้านการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน ด้านการบริหารจัดการ และด้านการมีส่วนร่วม

คำสำคัญ: ประชานิยม, สวัสดิการสังคม, นโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ